

O školním stravování

(Odpovědi na nejčastější dotazy ke školnímu stravování)

O ŠKOLNÍM STRAVOVÁNÍ OBECNĚ

Školní stravování je služba, pro níž jsou legislativou stanovena poměrně přesná pravidla. Základem je vyhláška o školním stravování, která obsahuje jednak pravidla pro organizaci školního stravování, jednak také dvě důležité přílohy – výživové normy (často nazývané „spotřební koš“) a rozpětí finančních limitů. Školní stravování je možno poskytovat jen v případě, jestliže splňuje požadavky stanovené zmíněnou vyhláškou. K tomu je samozřejmě nutné splňovat přísná pravidla z oblasti hygieny.

SLOŽENÍ JÍDELNÍČKU

Složení jídelníčku je často terčem kritiky ze strany žáků-strávníků i jejich rodičů, ovšem složení jídel, zvláště obědů, je silně ovlivněno právě tzv. spotřebním košem, což je daná průměrná měsíční spotřeba vybraných druhů potravin (potaviny jsou rozdělené do skupin) na strávníka. Dodržování tzv. spotřebního koše je předmětem kontrol a není možno ho ignorovat. Je samozřejmé, že výživové normy se mnohdy rozcházejí s přáními strávníků.

Otázky rodičů někdy směřují na receptury. Receptury sice nejsou striktně předepsané, ale jídelny používají většinou zpracované a osvědčené receptury, které do jisté míry zaručují, že se jídla vejdu do stanovených finančních limitů a zároveň bude splněn spotřební koš. Takže zařazení nějaké „speciality“ je sice možné, ale v omezené míře. Navíc moderní receptury s důrazem na zdravou výživu mnohdy nenacházejí pochopení ani u samotných strávníků. Názory na to, které potraviny by se neměly ve školním stravování používat, se hodně různí. Obecně lze ale konstatovat, že všechny potraviny používané pro přípravu jídel ve školní jídelně jsou zdravotně nezávadné a nelze jejich používání jednoduše odmítnout. Při sestavování jídelníčku se samozřejmě berou v úvahu nutriční doporučení, ale někdy nelze při nejlepší vůli všechna doporučení dodržet – na rozdíl od výživových norem a finančního limitu jsou to opravdu jen doporučení, jejichž dodržování nelze vynucovat.

CENY JÍDEL

Rodičovská veřejnost vnímá jako cenu jídla částku, kterou za dítě zaplatí, ovšem skutečná cena jídla je mnohem vyšší. Cena, kterou rodiče platí, představuje pouze náklady na potraviny. Další náklady (mzdy, energie, voda, servis zařízení, školení personálu, opravy a obnova vybavení provozovny atd.), které jsou např. v restauracích součástí ceny, dotuje ve školním stravování zčásti stát, zčásti zřizovatel. Míru dotace ovlivňuje v jednotlivých obdobích více faktorů, v naší jídelně se pohybuje mezi 50 a 60%. Znamená to např., že skutečná cena oběda, za který rodič žákovi zaplatí 30 Kč, je někde v rozmezí 60-70 Kč. Pokud se zvedá cena jídel pro rodiče, je to proto, že se zvedla cena potravin na trhu. Velké jídelny

mají více možností nakupovat za nižší ceny, malé jídelny, jako je naše, jsou většinou odkázány na nákup potravin za běžné ceny. Na nákup potravin máme jen peníze, které vybereme od rodičů.

OMEZENÍ V ODBĚRU JÍDEL

Školský zákon umožňuje odebírat dotovanou stravu pouze v době školního vyučování a jen tehdy, je-li dítě ve výuce přítomno. není proto možné odebírat jídla v rámci školního stravování v době prázdnin nebo v době nemoci dítěte. Výjimka je možná pouze v první den neplánované nepřítomnosti dítěte ve výuce, v případě, že už nebylo možné odběr jídla odhlásit ve stanovené lhůtě. Důležité je slovo „neplánované“ – znamená to tedy, že není možné odebrat jídlo za žáka, který v daný den není ve škole pro plánované lékařské vyšetření, pro účast na mimoškolní akci apod. Naopak žák má nárok na dotovaný oběd, pokud např. reprezentuje školu na žákovské soutěži.

Předpokládáme, že v naprosté většině případů lhůta pro odhlášení stravy stanovená Řádem školní jídelny umožní rodičům odhlásit jídla i v první den žákovy neplánované nepřítomnosti, takže nestandardních odběrů stravy nebude mnoho.

Vyhláška o školním stravování stanoví, že jídla vydávaná v rámci školního stravování konzumují strážníci v provozovnách školního stravování. Není tedy možný běžný výdej do jídlonosičů – ten je možný pouze ve výše uvedeném výjimečném případě prvního dne neplánované nepřítomnosti.

Jistě si vzpomenete, že ustanovení o konzumaci jídel na místě neplatilo v období covidové pandemie, kdy probíhala hromadná distanční výuka. Doufejme, že takové mimořádné okolnosti již nenastanou.

DIETNÍ STRAVA

V každé škole se najdou žáci, kteří ze zdravotních důvodů potřebují dietní stravu. Na podávání dietní stravy, stejně jako na podávání stravy vegetariánské nebo veganské, není právní nárok. Jídelna není povinna taková jídla připravovat, navíc případná příprava dietních jídel je podmíněna spoluprací s nutričním terapeutem nebo odborným lékařem. Příprava diet také vyžaduje proškolenou pracovní sílu. Uvedené podmínky může samozřejmě snáze splnit velká jídelna s početným personálem – ve velkém počtu strážníků se také obvykle najde více „dietářů“. Naše školní jídelna dietní jídla nepřipravuje.

Článek vznikl na základě nejčastějších dotazů a připomínek ke školnímu stravování. V případě potřeby dalšího upřesnění informací doporučuji obrátit se na p. vedoucí školní jídelny.

Mgr. Vlastimil Maštera, ředitel školy